Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașovŭ și la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik*, *J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger*, *Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inuluĭ Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 10. Brașovŭ, Sâmbătă, 14 (26) Ianuarie 1895.

„Conglomeratulŭ“.

Brașovŭ, 13 Ianuarie v. 1895

E constatatŭ, că décă cei 13 deputațĭ sașĭ arŭ fi ieșitŭ din partida guvernului, ministeriulŭ Banffy ar fi rĕmasŭ cu câteva voturĭ în minoritate și ar fi trebuitŭ sĕ dispară în 24 de óre de pe scena parlamentară.

Prevĕdêndŭ acésta, Banffy s'a asiguratŭ de cu vreme de voturile Sașilorŭ. Le-a promisŭ că va recunósce programulŭ săsescŭ din 1890, celŭ atâtŭ de „lealŭ“ și „neprimejdiosŭ“ și că va face în cameră declarațiunĭ liniștitóre.

Acésta, precum scimŭ, s'a și întêmplatŭ și resultatulŭ este, că astădĭ Banffy guvernéză numai cu ajutorulŭ celorŭ 13 voturĭ ale deputațilorŭ sașĭ, cu carĭ a întratŭ în înțelegere.

Ințelegerea cu Sașii firesce că a trasŭ dungă peste socotéla oposiției maghiare, și mai alesŭ a Apponyiștilorŭ și a disidențilorŭ lui Szapary, carĭ se vedeau deja aprópe de ținta venirii lorŭ la putere, prin mijloculŭ fusiunei partidelorŭ, ce stau pe basa pactului dela 1867.

Ciuda și mânia, ce a cuprinsŭ pe opoziționalii ungurĭ din causa acésta, e cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ ei vĕdŭ în procederea lui Banffy o încuragiare a aspirațiunilorŭ naționalităților.

„In anulŭ alŭ douĕ-decĭ și optulea alŭ pactului cu Austria, amŭ ajunsŭ acolo — esclamă „Magyarország“ — ca aspirațiunĭ ale naționalitățilorŭ sĕ cadă cu greutate decisivă în cumpĕna celei mai importante mișcărĭ ale vieții de statŭ“ ...„avut'a și Tisza numai câte 7 și 8 voturĭ majoritate și fost'a și contele Szapary avisatŭ la sprijinulŭ Sașilorŭ. Ei tratau cu aceștia, dér celŭ puținŭ nu-i recunosceau ca unŭ factorŭ, de care nu se potŭ lipsi, ér parlamentulŭ ungurescŭ înainte de Banffy n'a fostŭ o grădină pentru aspirațiunile naționalitățilorŭ, de unde pomii sĕ pótă cresce până în ceriu“.

Datu-și-a br. Banffy tóte silințele spre a se curățì de prepusulŭ, că ar fi pactatŭ cu Sașii ca c'unŭ partidŭ deosebitŭ, spus'a că nu le recunósce îndreptățirea de-a se grupa ca naționalitate, însĕ tóte asigurările lui nu i-au folositŭ nimicŭ, nu l'au scăpatŭ de invinuirea, că prin procederea sa a sguduitŭ columna cea mai tare a „statului naționalŭ maghiarŭ“.

Cea mai ciudată dintre tóte invinuirile însĕ este, că Banffy ar aspira a juca rolulŭ lui Taaffe încuragiându aspirațiunile naționalitățilorŭ și împingêndŭ statulŭ spre formațiunea federativă.

Br. Desideriu Banffy unŭ Taaffe alŭ Ungariei! Acésta ar fi minunea minunilorŭ.

Ĕtă cum își esplică fantasia fóiei amintite kossuthiste, posibilitatea unei metamorfose atâtŭ de piramidale și comice:

„...Urmândŭ esemplulŭ Sașilorŭ, Românii vorŭ renunța la pasivitate, vorŭ alege și vorŭ trimite deputațiilorŭ în partida guvernului. Sêrbii grupațĭ după naționalitate asemenea vorŭ alege și vorŭ întărì partida liberală. Amêndouĕ naționalitățile vorŭ duce cu sine programulŭ lorŭ, partida liberală nu va vedé în elŭ nisuințe politice, ci 'lŭ va declara simplu de programŭ culturalŭ și bisericescŭ autonomicŭ și va construì din aceste fracțiunĭ ale naționalitățilorŭ majoritatea compactă“.

„Supremația națională a statului maghiarŭ, unitatea politică a națiunei, tesaurulŭ corónei s-lui Stefanŭ păzitŭ cu gelosiă prin atâtea pericule și furtune, vorŭ fi date pe mâna acestui *conglomeratŭ*: acesta va domnì cu partida liberală, cu Banffy Dezsö“.

Tablou!

Voci săsesci asupra situațiunei.

„Siebenbürgisch deutsches Tageblatt“ din Sibiiu, vorbindŭ despre declarațiunile lui Banffy asupra legii de naționalitate și a programului poporalŭ săsescŭ, dice între altele:

„De anĭ de dile pentru prima-óră se întêmplă, ca unŭ ministru-președinte se recunóscă în discursulŭ sĕu programŭ legea de naționalitate. Mai înainte miniștrii evitau acésta, ca și când legea aceea în care prin legĭ speciale ulteriore s'au făcutŭ spărturĭ în defavorulŭ naționalitățilorŭ nemaghiare, n'ar mai esista. Chiar Wekerle, care după firea sa nu era șovinistŭ (?) a declaratŭ în cameră, că mai multe dispozițiunĭ ale acestei legĭ nu se potŭ esecuta, și numai de curêndŭ s'a cerutŭ de foile maghiare revisuirea, care va sĕ dică cassarea legii de naționalitate, și glasulŭ lorŭ și-a aflatŭ rĕsunetŭ în cluburile dietale. Este déră orĭ și cum ceva demnŭ de recunoscutŭ, că noulŭ ministru-președinte a primitŭ între punctele programului sĕu susținerea legii de naționalitate. Nu vomŭ greși, de vomŭ reduce declararea acésta a ministrului-președinte la voința hotărîtă manifestată din partea corónei, ca guvernulŭ sĕ trateze naționalitățile cu mai mare atențiune....

Adevĕratŭ, că Banffy și-a făcutŭ declarările privitóre la legea de naționalitate cu *clausula*, că va respecta drepturile legale ale naționalitățilorŭ în cadrulŭ „statului naționalŭ maghiarŭ“ și fără „mărginirea caracterului maghiarŭ“ alŭ acestora. In fața cunoscutelorŭ nisuințe de maghiarisare, carĭ facŭ sĕ nu se respecteze dispozițiile legei favorabile naționalitățilorŭ, clausula înaintată e *neliniștitóre*; de aceea e consultŭ, ca Sașii sĕ observeze o reservă precaută și sĕ aștepte mai întâiu faptele noului guvernŭ înainte de a se decide la o schimbare a atitudinei lorŭ.

„...E primulŭ casŭ ca programulŭ săsescŭ sĕ fiă recunoscutŭ de șefulŭ guvernului ungurescŭ în ședința publică a dietei. E de mare însemnătate pentru noĭ, că programulŭ săsescŭ se declară din partea ministrului-președinte, în fața representanței întregei țĕrĭ, ca unulŭ ce se unesce cu politica guvernului. Acéstă recunóscere publică și oficială e unŭ scutŭ contra atacurilorŭ, la carĭ póte fi espusŭ programulŭ nostru din partea unora, ca Gabriel Bethlen, Ugronŭ, Horváth și soțĭ..... Deóre-ce nu căutămŭ lupta, ci preferimŭ desvoltarea pacĭnică, noi Sașii ne vomŭ bucura sincerŭ, décă nicĭ în viitorŭ nu se vorŭ ivì contradicerĭ între direcția guvernului și programulŭ nostru poporalŭ....“

„*Kronstädter Ztg.*“ întroduce o revistă asupra desbaterilorŭ din dietă, privitorŭ la Sașĭ, cu următórele semnificative cuvinte:

„Noi Sașii avemŭ unŭ fórte deșteptŭ pădditorŭ și veghiătorŭ alŭ consciinței nóstre politice. Décă odată *ne laudă „Pester Lloyd“* — elŭ vorbesce în genere fórte rarŭ despre noi! — atuncĭ trebue sĕ fiă ceva putredŭ în statulŭ Danimarcei, atuncĭ avemŭ tótă causa sĕ ne esaminămŭ cu strictețĕ pe noi înșine: căcĭ décă nu amŭ fi detrasŭ érășĭ — acésta se întêmplă acuma așa de desŭ! — din demnitatea nóstră, de sigurŭ că nu i-ar fi venitŭ în minte bursianului nereceptŭ dela țĕrmii Dunărei sĕ se ocupe de Sașii evangelicĭ. *Ne-amŭ purtatŭ érășĭ încă-odată bravŭ, și de aceea meritămŭ dela mama nóstră liberală o frumósă laudă; dér sperămŭ, că nu multă vreme ne va lăuda „Pester Lloyd!“*

După ce reproduce apoi declarările făcute de Banffy în ședința de Lunĭ și Marțĭ a camerei, „Kronst. Ztg.“ încheiă așa:

Aceste le-a spusŭ br. Banffy. E totușĭ îmbucurătorŭ, că din di în di se lămuresce mai multŭ, în ce consistă garanțele, pentru carĭ ne simțimŭ noi (Sașii) îndemnațĭ a face servicii de trabanțĭ! Óre în starea acésta de slugĭ plecate nu ne cuprinde neliniște și îngrijire — sĕ dicemŭ — de *vada* nóstră?“

Socialismulŭ în Ungaria.

Nu numai în privința politică, ci și în privința socială, stările din Ungaria suntŭ triste. O nouĕ dovadă despre acésta este mișcarea socialistă, ce s'a pornitŭ în douĕ orașe din Alföld, Seghedinŭ și Halas.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(5) (Urmare).

III. Despărțirea.

In 4 Maiu amŭ trecutŭ peste formalitățile esamenului. Séra eramŭ liberĭ și putea eși fiă-care după placŭ.

La 6 óre d. a. însĕ ne-amŭ adunatŭ toțĭ 53, câțĭ eramŭ internĭ, în grădină sub „frasinulŭ“ secularŭ, și ne-amŭ petrecutŭ până la cină. Cina amŭ petrecut'o veselĭ ca tinerii, carĭ eramŭ conscii, că ne-amŭ împlinitŭ în parte datoria impusă de iubirea națiunei. Vice-rectorulŭ *Stoianu*, ca sĕ ne facă bucuria mai mare, peste obiceiu a demandatŭ de ni-s'a servitŭ și vinŭ; au începutŭ toastele înflorilate cu fantasiă tinerescă.

In generalŭ voia bună nu lipsea, dér totușĭ era ceva, ce apăsa inima fiă-cărui, era convingerea, că noi acum cinămŭ pe urmă cu toții la olaltă. Așa a fostŭ; ne-amŭ datŭ parola a veni cu toții la 15 Maiu, dér totușĭ nu au venitŭ mulțĭ, ér cei carĭ au venitŭ, nu au pututŭ conveni cu toții la unŭ locŭ, pentru-că în mulțimea nemărginită a poporului, abia ne întêlniamŭ în jurulŭ tribunei din Câmpulŭ-Libertății.

Pentru-că în séra acésta ne-amŭ despărțitŭ pentru tot-déuna, aflu de cuviință a-i înșira aicĭ cu numele, pe cei, carĭ îmĭ vinŭ în minte.

Din anulŭ IV: Nicolau Albani, Petru Bonta, Simionŭ Mihali, Basiliu Popŭ, Ioanŭ Popŭ de Comăna, Georgiu Rațiu, Iosifŭ Tămașiu și Basiliu Turcu din Cătina.

Din anulŭ III: Ioanŭ Antoneli, Gabriel Ciobotariu, Basiliu Duca, Carol Gabre, Ioanŭ Hobiția, Ioanŭ Covacĭu, Ioanŭ Maiorŭ, Vasiliu Moldovanŭ, Elia Moldovanu, Basiliu Nemeșŭ, Nicolau Medeșianŭ, Ioanŭ Russu, Petru Stoica, Ioanŭ Tile și Eliseu Todoranu.

Din anulŭ II: Alexandru Arpadi, Gregoriu Baternai, Constantinŭ Borza, Alexandru Ciudi, Teodorŭ Dragoșiu, Longinŭ Maierŭ, Manuilŭ Procopiu, Filipŭ Orbeanu, Iosifŭ Orianŭ, Basiliu Popŭ, Ioanŭ Popoviciu alias Popescŭ, și năsĕudenii Stefanŭ Someșianŭ și Simionŭ Tanco.

Din anulŭ I: Petru Anca, Ladislau Baldi, George Boeriu, Demetriu Corneli, Alexandru Fiscuti, Moise Gușeilă, Ladislau Fodorŭ, Teodorŭ Jule, Eronimŭ Moga, Samuilŭ Moldovanŭ, Georgiu Popŭ, Georgiu Stanciu și Ioanŭ Varga.

Esternĭ la cursulŭ IV: Aronŭ Petru, Andreiu Godolanu, Gregoriu Hortulanu, Alesandru Ilieșiu, Anania Popŭ și Gregoriu Popŭ. Cursŭ III: Nicolau Mureșianu și Teodorŭ Dragoșiu. Cursŭ II: Leonŭ Popŭ și Basiliu Vancea. Cursŭ I: Amosŭ Frâncu, Florianŭ Lăscudeanŭ, Artimonŭ Lupanŭ, Georgiu Popoviciu și Ioanŭ Precupŭ.

In 5 Maiu diminéța la óra 5 ne-amŭ mai adunatŭ odată în grădină „sub frasinŭ“, de unde, după-ce s'a mai cântatŭ odată poesiile atuncĭ cunoscute, și cu deosebire

Ora despărțirei ĕtă a sositŭ
Și tótă simțirea, ah! m'a părăsitŭ etc.

sub întonarea marșului de curênd învĕțatŭ dela Begnescu „Astădĭ cu bucuriă“, amŭ întratŭ în Seminariu, ne-amŭ luatŭ fiă-care bățulŭ de peregrinŭ și, mai însuflețițĭ ca orĭ și când, amŭ eșitŭ spre patru părțĭ ale țĕrii, pentru a chiăma poporulŭ la adunare.

Eu, Ilie Moldovanŭ, Basiliu Duca, Basiliu Nemeșŭ, Florianŭ Lăscudeanŭ, Orbeanŭ Filipŭ, Georgiu Popovicĭ ș. a., amŭ luat'o pe Têrnava-mică în susŭ, avêndŭ a-ne despărți la deosebite puncte. In companiă amŭ călĕtoritŭ cu toții, afară de Basiliu Nemeșŭ, — care cu vre-o câțĭ-va consoțĭ a luat'o prin Pănade în direcțiunea către Vama-sécă spre Turda — până în Feisa. Aicĭ poporulŭ, ca și când ar fi fostŭ însciințatŭ prin firulŭ electricŭ, în câte-va momente s'a adunatŭ în jurulŭ nostru, nu sciea cu ce sĕ ne ospeteze; unulŭ aducea cașŭ și urdă, altulŭ mere, pe când noi nu puteamŭ mânca de bucuriă, vedêndu-lŭ treditŭ, vĕdêndu-lŭ plinŭ de fericire pen-

Ḑilele trecute a fostŭ convocată la Seghedinŭ o mare adunare de muncitorĭ socialiştĭ. Adunarea însĕ a fostŭ disolvată cu forţa. In urma acésta, socialiştii muncitorĭ au cerutŭ dela primarulŭ oraşului concesiune pentru o nouă adunare. Rugarea e subscrisă de-o mare mulţime de nume. s'a aflatŭ însĕ, că mare parte dintre ele ar fi falsificate.

In 22 l. c. piaţa Séchény din Seghedinŭ a fostŭ teatrulŭ unei scene deosebite. Mai mulţĭ ómenĭ tinerĭ binişorŭ îmbrăcaţĭ mergeau înaintea unei grupe de muncitorĭ, ţinêndŭ în mânĭ o proclamatiune şi cetindu-li-o. Poliţia i-a trasŭ la rĕspundere, confiscândŭ proclamaţia îndreptată cătră „poporulŭ neîndreptăţitŭ alŭ Ungariei“ şi tipărită în limbile maghiară şi germană.

Totŭ asemenea în Halas s'au confiscatŭ o mulţime de proclamaţiunĭ în formă de placate, carĭ cuprindŭ provocare directă către muncitorii Ungariei, de-a dĕrîma parlamentulŭ şi statulŭ.

Proclamaţiunea începe cu aceea, că esposiţia mileniului vré sĕ dovedéscă, că Ungaria este statŭ culturalŭ, dér nimĕnui nu-i va veni în minte, că acéstă pompă şi strălucire au esoperat'o classa muncitóre, care mereu s'a luptatŭ pentru esistenţă, şi fructele muncei căreia le-a jăfuitŭ classa domnitóre.

Dările publice — ḑice proclamaţia — le plătescŭ muncitorii, poporulŭ acesta pórtă singurŭ sarcinele financiare ale ţĕrii şi pe lângă acesta mai dă şi ostaşĭ. Ungaria are 17,349,398 locuitorĭ, şi dintre aceştia n'au drepturĭ în statŭ, decâtŭ 840.000. Ceilalţĭ 16,508,398 cetăţenĭ suntŭ despoiaţĭ de drepturĭ. „Poporŭ fără drepturĭ, nu veḑĭ tu, cum îţĭ folosescŭ puterea, *ca sĕ te bage în cătuşĭ, sĕ te lege şi sĕ te sbiciuéscă! Tu eştĭ nutritorulŭ călăilorŭ tĕi*, şi totuşĭ nu te miscĭ, celŭ puţinŭ ca sĕ încercĭ a scutura lanţurile tale politice şi economice?!

„In rĕsboiu trebue sĕ fi puşcatŭ; se ḑice, că pentru patriă, dér de faptŭ, ca sĕ aperĭ averea celorŭ 840.000, carĭ singurĭ au drepturĭ în statŭ. Tu eştĭ sĕracŭ, eştĭ miserŭ şi ai devenitŭ astfelŭ prin aceia, carĭ aḑĭ suntŭ stăpânii tĕi, carĭ facŭ cu tine, ce vréu, fiind-că au putere pentru acésta. Tu te supui aḑĭ acelora, carĭ îţĭ fură puterea, sănĕtatea, fericirea familiei şi pe tine te despóiă de drepturĭ prin înşelăciune.

„Poporŭ nedreptăţitŭ! Tu fiindŭ în mare majoritate, te supui voinţei unei minorităţĭ, şi nicĭ n'aveţĭ înclinare de a şterge de pe faţa pământului acéstă nedreptate? Póte încă esista multŭ timpŭ acéstă stare nedréptă? *Poporule, vrei s'o suferĭ vecĭnicŭ?* Nu, de o miie de orĭ nu! Cetăţenĭ, muncitorĭ! Susŭ déră! Trebue sĕ arătămŭ classei guvernului, classei parlamentului, că voinţa poporului e mai tare, decâtŭ a lorŭ. *Josŭ cu statulŭ de classă!*“

Proclamaţia acésta a fostŭ împărţită prin tóte oraşele şi satele din Alföld şi a făcutŭ mare agitaţiă.

Unŭ poporŭ care piere.

Sub acestŭ titlu ḑiarulŭ vienesŭ „*Parlamentar*“, dealtcum ultra-slavŭ, scrie următórele:

O seminţiă slavă e pe cale sĕ piéră şi nu póte fi mântuită, făr' numai dór din mila lui Dumneḑeu. La pólele sudice ale Carpaţilorŭ, pe teritorulŭ corónei ungare ducŭ o viéţă miserabilă rĕmăşiţele unei naţiunĭ autochtone istorice, adecă *Ugro-Ruşii*, din carĭ se tragŭ toţĭ Ruşii. E pe cale sĕ piéră matca istorică a naţiunei rusescĭ, Ugro-Ruşii din Carpaţĭ, ei grăbescŭ spre o catastrofă, care conţine în sine perire naţională. *O sclăviă şi demoralisare* continuă a sĕmĕnatŭ simburele morţii în inima acestui poporŭ. Mulţămită unei acţiunĭ de nimicire sistematică, seminţia ugro-ruséscă a devenitŭ fără caracterŭ, josnică, căcĭ Ugro-Ruşii se pléćă înaintea nedreptăţii, înaintea orĭ şi cărei volnicii. Li-e numĕrată fiăcare ḑi, ei nu mai suntŭ în stare sĕ resiste, ci din contră suntŭ fricoşĭ şi laşĭ.

Aci apoi numitulŭ ḑiarŭ resuméză în scurtŭ istoriculŭ acestei seminţii netericite, care, în urma neputinţei sale, astăḑĭ cade victima şovinismului maghiarŭ, şi încheiă astfelŭ:

Slavismulŭ stă lângă cosciugulŭ seminţiei sale nefericite ugro-ruse. Din mormintele Ugro-Ruşilorŭ vorŭ eşi rĕsbunătorĭ, de carĭ ar trebui sĕ le fiă frică deja de acuma Maghiarilorŭ dela putere.

SCIRILE ḐILEI.

13 (25) Ianuarie.

Proiectele bisericescĭ pendente, ḑice „Hazánk“, are de gândŭ Bánffy sĕ le supună la o nouă desbatere în camera magnaţilorŭ în jumĕtatea a doua a lunei Februarie.

—o—

O deputaţiă de Jidanĭ la ministrulŭ Bánffy. In 23 l. c. o deputaţiă de 25 rabinĭ şi primarĭ ovrei s'au dusŭ la ministrulŭ preşedinte Bánffy. Foile din Budapesta, ce le-amŭ primitŭ aḑĭ, spunŭ, că la alocuţiunea ce a ţinut'o rabinulŭ *Rosenbaum*, ministrulŭ Bánfiy a rĕspunsŭ prin cuvinte forte amabile şi a asiguratŭ deputaţiunea, că dênsulu *şi de aicĭ înainte va lucra totŭ în aceeaşi direcţiă, ca şi pe timpulŭ, când a fostŭ fişpanŭ*, în care oficiu dênsulŭ s'a convinsŭ pe deplinŭ despre *patriotismulŭ Ovreilorŭ.*

—o—

Nou advocatŭ românŭ. Camera advocaţială din Cluşiu face cunoscutŭ, că d-lŭ *Dr. Zosimŭ Chirtopŭ*, domiciliatŭ în Câmpenĭ, a fostŭ primitŭ în lista advocaţilorŭ.

—o—

La scandalulŭ dela Dobriţinŭ. Se scie ce scandalŭ s'a produsŭ în oraşulŭ maghiarŭ Dobriţinŭ cu ocasiunea visitei lui Franciscŭ Kossuth. Imediatŭ după toastul ridicatŭ pentru regele adecă, musica ţigănéscă a începutŭ a cânta „hunczut a német“. Şi acuma ce se întêmplă? Justiţia maghiară, după cum ḑice „Magyarország“, pune sub acusaţiune pentru laesa majestate pe primaşulŭ ţiganilorŭ, cu numele Carolŭ Rácz. Dér óre ce face cu aceia, carĭ i-au comandatŭ ţiganului sĕ cânte?

—o—

Douĕ pastorale episcopescĭ. Doi episcopĭ catolicĭ, *Bubics* din Caşovia şi *Samassa* din Agria, separându-se cu totulŭ de corulŭ episcopescŭ catolicŭ, au datŭ de anulŭ nou câte-o pastorală cătră preoţime şi credincioşĭ, în carĭ îi avertiséză la supunere cătră statŭ şi legile lui. *Bubics* ḑice între altele în pastorală sa, că compatrioţii sĕi, carĭ nu se supunŭ legilorŭ (înţelege legile bisericescĭ) „*se aliéză cu duşmanii patriei*“, ér *Samassa* ḑice între altele, că „*patria are dreptŭ la mintea, sufletulŭ, activitâtea nostră, are dreptu, ca se ne ia pe toţĭ de chezăşia*“ pentru binele ei. Pastorala lui *Bubics* a făcutŭ — ḑice o corespondenţă din Roma a lui „Magyar Állam“ — sânge rĕu la cercurile din Vaticanŭ.

—o—

Mai mulţi preoţi catolicĭ din Varşovia au fostŭ deţinuţĭ în nóptea din 21 spre 22 l. c. Motivele deţinerei încă nu se sciu, în oraşŭ însĕ domnesce mare agitaţiă. Archiepiscopulŭ Popiel şi-a datŭ demisiunea.

—o—

Oficerĭ în vestminte civile. Ministrulŭ de resbelŭ comunŭ a datŭ o circulară, după care acei oficerĭ activĭ şi oficiaţĭ militarĭ, carĭ suntŭ comandaţĭ la universităţĭ, la institute technice, séu la institute de telegrafŭ şi liniă ferată, în timpulŭ ce ocupă ei aceste posturĭ potŭ purta şi vestminte civile.

—o—

Limba germană în Bosnia. Guvernulŭ ţĕrii din Bosnia a sistatŭ studiulŭ obligătorŭ alŭ limbei germane în tóte şcolile din provinciile ocupate şi a ordonatŭ, ca pe viitorŭ, limba germană sĕ fiă numai obiectŭ de studiu facultativŭ.

—o—

Episcopulŭ sêrbŭ Nicanor Popovicĭ din Timişóra este greu bolnavŭ. Bóla i-a provenitŭ dintr'o umflătură la piciorŭ, ceea ce i-a produsŭ o mare înveninare de sânge.

—o—

Cestiunea naţională în camera română.

Discursulŭ d-lui Ionŭ Grădişteanu.

(Urmare)

D. C. Arionŭ ḑice: "noi nu credemŭ, că suntemŭ ameninţaţĭ de nordŭ, séu, ca sĕ întrebuinţezŭ chiar cuvintele d-sale, nimicŭ nu ne garantéză, că nordulŭ nu o sĕ se mai scobóre spre méḑă-ḑi. Prin urmare, după d-lŭ Arionŭ noi trebuie sĕ ne alăturămŭ de cei carĭ vorŭ sĕ opună stavilă nordului, şi fiindŭ-că una din acele puterĭ, care stau stavilă este Austro Ungaria, trebue sĕ ne alipimŭ cu orĭ ce preţŭ şi în orĭ-ce condiţiunĭ de Austro-Ungaria....

D-lŭ C. C. Arionŭ: N'amŭ dis'o şi nicĭ n'o gândescŭ. De ce 'mĭ atribuiţĭ intenţiunĭ, ce nu le am?

D-lŭ I. Grădişteanu: N'aţĭ ḑis'o, dér o sĕ ajungemŭ la acésta prin raţionamentŭ. Prin urmare, noi trebue sĕ ne alipimŭ de Austro-Ungaria, şi aşa nu mai putemŭ face nimicŭ pentru fraţii de dincolo. Putemŭ sĕ le arătămŭ de departe şi dela adăpostŭ simpatia nóstră. Alt-ceva nu putemŭ face nimicŭ, căcĭ mai înainte de tóte suntemŭ datorĭ sĕ păstrămŭ regatulŭ românescŭ. Vĕ mărturisescŭ, că acéstă teoriă a d-lui Arionŭ, e o teoriă cu totulŭ inadmisibilă, căcĭ decă s'ar pretinde, că pentru a scăpa regatulŭ nostru aḑĭ, trebue sĕ ştirbimŭ némulŭ nostru, nimicŭ nu ne garanteză, că mâne nu ni s'ar cere sĕ dămŭ, póte, şi o parte a teritoriului nostru pentru a scăpa partea cealaltă. Şi sĕ nu credeţĭ, că e aşa mare deosebire între aceste douĕ casurĭ, şi că celŭ d'întâiu e mai bunŭ, decâtŭ celŭ d'alŭ doilea; căcĭ în primulŭ casŭ e o ştirbire de némŭ şi în alŭ doilea o ştirbire de teritorŭ. Deosbirea este numai că pe când ştirbirea de teritorŭ nu este adese-orĭ decâtŭ vremelnică, ştirbirea de némŭ este tot d'a-una vecĭnică. (Aplause.)

Etă unde amŭ ajunge că teoria d-vóstrĕ, d-le Arionŭ.

Dér, d-vóstrĕ adăogaţĭ, în urma unei întreruperĭ, pe care amŭ avutŭ onóre sĕ v'o facŭ şi în care arătamŭ cam cum punŭ eu cestiunea în modŭ concretŭ, adăogaţĭ, ḑicŭ, póte sĕ avemŭ noi óre-care însemnatate pentru tripla alianţă, dér Ungurii n'au şi ei însemnătate în tripla alianţă? In tripla alianţă nu suntŭ şi ei factorĭ, ca şi noi, şi încă factorĭ mai însemnaţĭ?

Ei, vĕ înşelaţĭ, d-le Arionŭ, ei nu suntŭ unŭ factorŭ mai însemnatŭ, decâtŭ noi, pentru-că Ungurii nu există ca statŭ, în ceea-ce privesce politica esternă.

In imperiulŭ austro-ungarŭ, mai multŭ decâtŭ orĭ unde, coróna representă diplomaţia esternă, şi nu potŭ Ungurii, pentru interesele lorŭ şoviniste, sĕ schimbe întrega politică a imperiului. Dincotră, după cum o spunea şi d-lŭ Lahovari, noi suntemŭ stăpânĭ pe politica nóstră esternă, pe care o putemŭ îndruma orĭ unde vremŭ, fára sĕ dămŭ socotelă nimenui.

Dér, d-lorŭ, chiar decă ar fi aşa, a-şĭ dori ca, odată pentru tot déuna, sĕ înceteze acéstă învederare a slăbiciunei nostre presupuse, orĭ reale; a-şĭ dori, ca odată pentru tot-déuna, sĕ încetămŭ, noi Românii, de-a ne dispreţui singurĭ în faţa Europeni şi-a streinilorŭ.

Facŭ acéstă observaţiă nu numai pentru d-lŭ Arionŭ, ci şi pentru d-lŭ ministru de esterne, carĭ necontenitŭ vorbescŭ de slăbiciunea României, esagerând'o şi maĭ multŭ decâtŭ este în realitate; şi fiindŭ-că s'au citatŭ în acéstă discuţiune vorbele marelui oratorŭ francesŭ Gambetta, îi voiu cita şi eu o vorba rostitŭ în altă împregiurare, decâtŭ aceea, de care ne vorbia d-lŭ Filipescu: Când d-lŭ Freycinet, fiindŭ ministru, spunea că Francia este silită sĕ jertféscă interesela francese în Egiptŭ, de ore-ce e prea primejduită din spre Rinŭ şi nu e destulŭ de puternică pentru a-şĭ împărţĭ puterile în mai multe locurĭ, d-lŭ Gambetta rĕspundea: „nu vedeţĭ, că trădaţĭ lumei secretulŭ slăbiciunei d-vóstrĕ.“

---

tru consciinţa, că se simţea liberŭ, ca şi când n'ar fi mai fostŭ pe braţele lui nicĭ când ferecăturile, ce-lŭ ţinuseră vécurĭ în sclăviă...

Când eramŭ gata de plecare, bravulu poporŭ ne-a făcutŭ surprinderea plăcută, că douĕ căruţe cu câte trei cai aşteptau la pórtă, ca sĕ nu mai căletorimŭ pedestri. Amŭ primitŭ cu mulţămită ofertulŭ Feisanilorŭ, carĭ au îndrumatŭ pe slugii dela cai sĕ ne ducă până în Valea Mureşului, séu până unde va fi locuinţa celui mai depărtatŭ dintre noi.

Dér nu s'a întêmplatŭ aşa. De-asupra satului Dâmbău, unde se împreună hotarele Bobohalmei, Deagului, Chinceşului şi Craifalĕului, în nemijlocită apropiere de o pădure désă, se afla o crîşmă simplă. Acéstă crîşmă era în drumulŭ Blaşiului, căcĭ nefiindŭ pe acele timpurĭ drumurĭ făcute şi aşternute, ómenii căutau culmile délurilorŭ, carĭ fiindŭ neumblate, în timpurĭ ploióse nu se cufundau carĕle. Din acesta, ca şi când ar fi fostŭ însciinţatŭ de venirea nóstră, iese figura unui Românŭ de-o statură atletică, în vêrstă cam de 65—6 anĭ, se postéză în drumŭ şi face semnŭ sĕ stea carĕle în locŭ.

Eu i-amŭ mulţămitŭ dicêndu-i: Moşule, de astă-dată ne grăbimŭ, dér vremŭ sĕ stămŭ la d-ta când vomŭ merge la 3/15 Maiu la adunarea cea mare a Românilorŭ.

Bĕtrânulŭ scuturândŭ din capŭ îmĭ rĕspunde: Voi sciţĭ cu toţii, că nicĭ unŭ popă, nicĭ unŭ protopopŭ, nicĭ unŭ diacŭ nu trece pe la pórta lui *Bunea Mateiu*, ca sĕ nu guste din vinulŭ lui şi din coca, ce-o face baba lui. Voi sciţĭ, că Bunea Mateiu numai atuncĭ trăesce, când vede cărturarĭ românĭ; atuncĭ inima lui se topesce şi se scură de totŭ, apoi ér cresce şi se umflă ca o pită albă. Joşu déră din căruţe cu toţii.

Bunea Mateiu avea dreptate, căcĭ ospitalitatea lui devenise proverbială, şi decă ne primea cu atâta dragoste, când noi nu-i puteamŭ face bucuriă, decâtŭ c'unŭ viersurelŭ românescŭ, cum amŭ fi putatŭ noi sĕ-i nesocotimŭ dorinţa acum, când se topea de dorulŭ de a sci ceva despre adunarea dela Dumineca Tomei?

Ne-amŭ datŭ josŭ, i-amŭ enaratŭ decursulŭ adunărei, după cum îlŭ aveamŭ próspĕtŭ în memoriă. Moşulŭ Mateiu asculta fără a rĕsufla una din pieptŭ. Cândŭ îi curgeau lacrimile părău, când i-se înveselia fata, ca la unŭ tinĕrŭ de 18 anĭ. Deodată începe Duca: „Astăḑi cu bucuriă“ etc. Bĕtrânulŭ se părea înălţatŭ în regiunĭ suprapămêntescĭ; cândŭ s'a finitŭ viersulŭ, ştergêndu-şĭ lacrimile, a disŭ: „Acum mi s'a umflatŭ inima, ca o pită albă“.

Amŭ eşitŭ dela Bunea Mateiu şi amŭ continuatŭ călĕtoria nóstră pedestri, pentru-că dela acestŭ punctŭ ne-amŭ despărţitŭ. Am făcutŭ amintirea acestui omŭ ospitalŭ si cu simţŭ nobilŭ, pentru-că în nisce împrejurărĭ forte critice, sórtea m'a constrînsŭ a mĕ mai abate odată pe la casa lui situată lângă pădure, şi a mĕ folosi de ospitalitatea lui plină de nobleţă.

In 6 Maiu séra am ajunsŭ acasă. Incă din Blaşiu eramŭ încunosciinţaţĭ, că protopopii, avisaţĭ şi avertisaţĭ prin circulariu de Episcopŭ, vorŭ ţine Sinóde, în carĭ se vorŭ aduce concluse, că cine şi câţĭ se participe din fiă-care tractŭ la adunarea din 3 (15) Maiu. Decĭ, ca sĕ nu se ridice la valóre intenţiunea guvernului şi a Episcopului, ca adecă la adunare se mergă numai protopopii cu doi preoţi şi doi mirenĭ mai cu védă din tractŭ, aveamŭ misiunea, de a stărui în aceste adunărĭ, ca se participe poporulŭ în massă, ca astfelŭ adunarea naţională sĕ fiă grandiósă, se fiă unică în feliulŭ ei.

In tractulŭ Tirimiei era convocatŭ acestŭ Sinodŭ pe diua de 7 Maiu. Am mersŭ şi eu cu Ioanŭ Orosŭ, şi în contra stăruinţei protopopului Fogarasi, care ca bărbatŭ maturŭ s'ar fi conformatŭ bucurosŭ ordinului mai înaltŭ, am reuşitŭ de s'a primitŭ de cei presenţĭ ideia, ca câtŭ mai multŭ poporŭ sĕ mérgă pe 3 (15) Maiu la Blaşiu.

In diua următore pe la 10 óre, mĕ aflam în Sĕcalŭ, căcĭ îmĭ venise scirea, că nefiindŭ Alexandru Popŭ (Papiu) acasă, protopopulŭ *Crişianu* ar influinţa, ca Câmpeniĭ

N'aşi dori, d-lorŭ, ca acestŭ faptŭ sĕ se mai întémple, pentru-că trădămŭ lumei slăbiciunea ţĕrei, şi nu este rolulŭ nostru sĕ spunemŭ streinătăţei, că suntemŭ slabĭ..

D-lŭ C. C. Arionŭ: Cine a dişŭ acésta?

D-lŭ I. Grădişteanu: Aţĭ dişŭ, că Ungurii au mai multă însemnătate, decâtŭ noi în tripla alianţă; ér d-lŭ ministru de esterne necontenitŭ ne spune: că suntemŭ slabĭ, că noi avemŭ nevoiă de tripla alianţă, ér nu tripla alianţa de noi, lucru care, în faptŭ nu este esactŭ.

Şi d-lŭ Arionŭ conchide, prin urmare, că nu este nimicŭ de făcutŭ, şi chiar mĕ întrébă pe mine care 'lŭ întrerupsesem: care este soluţiunea, pe care o propunĭ d-ta? Voiu veni şi la acésta soluţiune, după ce voiu rĕspunde şi d-lui Lahovari, pentru că acéstă soluţiune am de gând s'o punŭ şi înaintea d-lui Arionŭ şi şi înaintea d-lui Lahovari.

D-lŭ Lahovari a fostŭ mai puţinŭ estensivŭ, decâtŭ d-lŭ Arionŭ. D-sa n'a mersŭ până a spune, că nu este nimicŭ de făcutŭ în cestiunea naţională; dér d-sa s'a mărginitŭ sĕ vorbéscă numai de soluţiunea prin intervenţiune.

D-lŭ Lahovari a discutatŭ numai acéstă cestiune, căutândŭ sĕ dovedéscă întâiu, că nu se cere în modŭ sincerŭ de aceia, carĭ o cerŭ la noi în ţéră, — vedeţĭ, că păstrezŭ şi planulŭ discursului d-lui Lohavari, — alŭ doilea, că intervenţiunea nu se póte face, căcĭ nu suntemŭ în dreptŭ sĕ intervenimŭ în afacerile interne ale altui statŭ. Şi, la sfîrşitŭ, că ar fi chiar nefolositóre şi păgubitóre pentru fraţii de dincolo, carĭ beau apa limpede a închisorei, pe când noi bemŭ champania banchetelorŭ. Aci érăşi sĕ 'mĭ daţĭ voie sĕ protestezŭ contra primului punctŭ desvoltatŭ de d-lŭ Lahovari. D-lŭ Lahovari invinovăţia pe d-lŭ Sturdza şi pe liberalii, carĭ au ridicatŭ cestiunea, că nu suntŭ sincerĭ când cerŭ intervenţiunea; şi ca sĕ dovedéscă, că nu suntŭ sincerĭ, le amintea trecutulŭ şi le spunea: cestiunea naţională e vechiă, e de la 1866.

Până acum n'a intervenitŭ nimenĭ, de ce ne cereţĭ nouĕ acum, după atâţea anĭ, sĕ intervenimŭ noi? Sĕ-mĭ dea voiă D. Lahovari sĕ-i spunŭ mai întâiu, că este o exagerare în cuvintele D-sale. E adevĕratŭ, că genesa cestiunei e dela 1866; e adevĕratŭ, că ceea ce vedemŭ adĭ e resultatulŭ dualismului dela 1867, dér nu e mai puţinŭ adevĕratŭ, că pericolulŭ eminentŭ de desnaţionalisare, pericolulŭ concretŭ, sistematisatŭ într'unŭ arsenalŭ întregŭ de mĕsurĭ menite a desfiinţa în câtŭ mai scurtŭ timpŭ naţionalitatea românéscă de peste munţĭ, e unŭ ce nou, care a începutŭ acum 5, 6 anĭ, unŭ ce care esista în unele spirite şoviniste ungurescĭ, dér care nu se traducea încă în faptŭ. Pe icĭ, pe colea se închidea câte unŭ diaristŭ românŭ; se persecuta câte-unŭ preotŭ séu învĕţătorŭ, dér nu era unŭ sistemŭ întregŭ concretisatŭ într'unŭ arsenalŭ de legĭ, cum nu s'a mai vĕdutŭ.

Şi era, dér, firescŭ ca nu numai guvernele, căcĭ aci nu cautŭ sĕ apĕrŭ pe nimenĭ; dér chiar opinia publică a României sĕ nu se fi mişcatŭ aşa de grozavŭ. fiind-că audia, că unŭ diaristŭ de dincolo a fostŭ închisŭ pe nedreptŭ, însĕ aceeaşĭ opinia publică s'a mişcatŭ îndată ce a vĕdutŭ, că e vorba de desfiinţarea rassei românescĭ peste Carpaţĭ.

De alt-felŭ poporulŭ românescŭ, înţeleptŭ în politică, cum dice chiar proiectulŭ D-vóstrĕ de rĕspunsŭ la Mesagiu, nu s'a mişcatŭ, fiind-că de şi desaproba, deşi era póte durerosŭ mişcatŭ de cele ce se petreceau dincolo înainte cu câţĭ-va anĭ, însĕ nu vedea unŭ pericolŭ imediatŭ. Nu s'a amestecatŭ, fiind-că nu se credea în dreptŭ sĕ se amestece, după principiile dreptului internaţionalŭ, câtuşĭ de puţinŭ în afacerile interne ale statului vecinŭ; când, însĕ, a vĕdutŭ, că e procesŭ de esistenţă pentru rassa românéscă şi, prin urmare, procesŭ de esistenţă pentru noi, atuncĭ şi opinia publică a perdutŭ orĭ-ce răbdare, atuncĭ s'au schimbatŭ şi condiţiunile, în carĭ se află guvernele, carĭ cârmuescŭ România şi carĭ trebue sĕ ţină sémă de acéstă primejdiă naţională. Dér, afară de acésta, e óre unŭ cuvêntŭ décă, admiţândŭ chiar că câţĭ-va politicianĭ nesincerĭ se slujescŭ de acéstă cestiune, ca de o armă de partidŭ, e óre unŭ cuvêntŭ pentru a nesocoti unŭ simţĕmêntŭ, care de alt-felŭ e înrădĕcinatŭ în massele adêncĭ ale poporului, unŭ simţĕmêntŭ adevĕratŭ şi puternicŭ, precum recunosce chiar contele Kalnoky în faţa delegaţiunilorŭ.

Décă adversarii D-vóstrĕ ar fi de rea credinţă, fiă în acéstă cestiune, fiă în alta, ar fi óre unŭ cuvêntŭ, ca D-vóstrĕ sĕ nu mai slujiţĭ, ca ministru alŭ României, interesele ţĕrei şi ale neamului (Aplause).

Din nenorocire şi D. Al. Lahovari, ca mulţĭ alţii, până şi în acéstă cestiune, a fostŭ mai multŭ omŭ de partidŭ de câtŭ ministru alŭ României. Şi ar fi de doritŭ, dicŭ, acésta pentru tótă lumea, şi dréptă şi stângă, ca în unele cestiunĭ sĕ ne aducemŭ aminte, că suntemŭ Românĭ înainte de a ne aduce aminte, că suntemŭ conservatorĭ séu liberalĭ, pentru că rassa stârnesce şi este vecĭnică în cursulŭ vécurilorŭ, pe câtă vreme partidele trecŭ séu se prefacŭ.

(Va urma).

---

sĕ fiă representaţĭ în adunare numai prin vre-o câţiva preoţĭ. Dér acéstă bănuială s'a doveditŭ de neadevĕrată, căcĭ Crişianu era amiculŭ ideilorŭ tinerimei.

N'am mersŭ mai afundŭ în Câmpia, căcĭ precum m'am convinsŭ, nu mai era în ţéră Românŭ, care sĕ nu scie de adunare. M'am reîntorsŭ déră acasă, ca sĕ ne preparămŭ pentru diua cea mare.

Inainte de tóte eramŭ decişĭ, ca pe Mureşenĭ şi Câmpenĭ, sĕ-i conducemŭ cu flamură. Dér ce colorĭ sĕ întrebuinţămŭ? Nu sciamŭ, şi în lipsa necunoscinţei colorilorŭ, ne-amŭ decisŭ a face o flamură albă cu inscripţia, ca devisă: *Pace, Libertate*, în colorĭ vinete. Am mersŭ cam cu sfială la Tergulŭ-Mureşului, am cumpĕratŭ materialulŭ trebuinciosŭ, i-am croitŭ forma şi cosându-se pe elŭ devisa indicată mai susŭ, ne vedeamŭ isprăviţĭ în privinţa acésta. Planulŭ însĕ ni s'a turburatŭ printr'unŭ evenimentŭ neaşteptatŭ.

(Va urma).

Din biografia lui Felix Faure.

Noulŭ preşedinte alŭ Republicei, d. Francois Felix Faure, s'a născutŭ în Parisŭ la 30 Ianuarie 1841. Este fiulŭ unui tapiţerŭ, a fostŭ întâiu calfă de tăbăcarŭ, s'a dusŭ apoi la Tour şi în urmă la Havre, unde fondă din economiile sale o casă de comerciu, care prospera curêndŭ. In Havre s'a distinsŭ prin activitatea şi energia sa la lucru şi deveni unulŭ din membrii cei mai activĭ ai camerei de comerciu; în acelaşĭ timpŭ era şi judecătorŭ la tribunalulŭ de comerciu.

Venindŭ rĕsboiulŭ din 1870—71, d. Faure schimbă comptuarulŭ cu cortulŭ de campaniă; fu numitŭ comandantŭ alŭ batalionului alŭ 6-lea din garda mobilă, mai târdiu şefŭ de escadronŭ în statulŭ majorŭ alŭ armatei auxiliare. In timpulŭ comunei din Parisŭ, d. Felix Faure alergă cu prietinii sĕi în capitală pentru a da ajutorŭ contra incendiatorilorŭ. Pentru acésta şi pentru participarea sa în rĕsboiu, fu numitŭ cavalerŭ alŭ legiunei de onóre. După rĕsboiu, d. Faure se întórse la Havre, unde fu alesŭ ajutorŭ de primarŭ.

Cariera politică a d-lui Faure începe la 1881, când fu alesŭ deputatŭ alŭ arondismentului alŭ treilea din Havre. Deja în Noemvre alŭ aceluiaşĭ anŭ, elŭ fu numitŭ subsecretarŭ de statŭ la ministerulŭ de comerciu şi alŭ coloniilorŭ în marele ministerŭ Gambetta. După 2 şi jum. lunĭ, ministerulŭ cădu şi d. Faure reintră in Uniunea republicană. In 1883, sub cabinetulŭ Ferry, d. Faure fu érăşĭ numitŭ sub-secretarŭ de statŭ în ministerulŭ de marină şi colonii şi rĕmase aci până la 6 Aprilie 1885. In timpulŭ acesta isbucnise rĕsboiulŭ cu China pentru posesiunea Tougkingului. Se scie, că espediţia acésta a produsŭ Franciei multe decepţiunĭ şi nenorocirĭ. De altă parte d. Faure şi-a câştigatŭ multe merite în timpulŭ, când a condusŭ afacerile coloniale. Elŭ a întrodusŭ aşa numitulŭ consiliu colonialŭ superiorŭ, a încheiatŭ mai multe convenţiunĭ, care asigurară Franciei drepturile sale asupra ţĕrmului de rĕsăritŭ alŭ Africei, a câştigatŭ Obokul şi a întrodusŭ în colonii vămuirea mărfurilorŭ streine.

In ministerulŭ Tirard (Decemvre 1887 — Aprilie 1888) d. Faure a ocupatŭ érăşĭ postulŭ de sub-secretarŭ de statŭ la marină şi colonii.

In timpulŭ legislaturei din 1889 până la 1894, d. Faure a fostŭ vice-preşedinte alŭ Camerei.

La ultimele alegerĭ din 1893 a fostŭ din nou alesŭ deputatŭ la Havre, şi în 1894, când se formă ministerulŭ Dupuy, fu numitŭ ministru alŭ marinei.

Noulŭ preşedinte alŭ Republicei s'a distinsŭ şi ca scriitorŭ. Opera sa „Budgetele Franciei şi ale principalelorŭ ţĕrĭ din Europa dela 1888 încóce" a fostŭ premiată de Academiă.

Faure e căsĕtoritŭ şi are două fiice. Una e măritată după consilierulŭ judeţianŭ Berge.

Teatru germanŭ.

Miercurĭ séra s'a jucatŭ în fine multŭ aşteptata comediă a lui V. Sardou: „Madame Sans-Gêne". Sala era plină de publiculŭ, care venise sĕ vadă piesa, care în timpulŭ mai nou stórce admiraţiunile Europei. Şi într'adevĕrŭ, succesulŭ celŭ minunatŭ de Mercurĭ séra n'a pututŭ lăsa nemulţămitŭ pe nicĭ unulŭ dintre asistenţĭ. Asupra piesei nu putemŭ sĕ ne estindemŭ mai pe largŭ. atâta fiă însĕ spusŭ, că e o comediă de salonŭ, cu intrigă sănĕtósă, cu scene drăgălaşe şi cu caractere interesante ca acela alŭ Madamei „Sans Gêne".

Predarea piesei încă a fostŭ artistică. Simpatica dómnă Wolf-Seletzky în rolulŭ principalŭ şcia sĕ reproducă cu atâta fidelitate tóte mişcările spălătoresei oneste, ajunsă dómnă mare, încâtŭ nicĭ o singură mişcare nu a fostŭ, decâtŭ numai şi numai a Madamei „Sans Gêne". Dintre rolurile celelalte, nicĭ unulŭ nu a fostŭ pusŭ în mânĭ nesigure, ci au fostŭ ocupate de d-nii Neher, Hackenschmidt, Weissmüller, Deutschinger, Thomas, Ramharter etc. De asemenea şi joculŭ damelorŭ n'a lăsatŭ nimicŭ de doritŭ. — *sp.* —

NECROLOGŬ. In diua de anulŭ nou a rĕposatŭ la Abrudŭ tînĕrulŭ **Aurelŭ A. Lazarŭ**, în urma unei bóle de pieptŭ, pe care a căpĕtat'o în închisórea ordinară din Cluşiu, la care a fostŭ osênditŭ pe şése sĕptĕmânĭ în urma unei adrese de aderenţă publicată în „Tribuna". Imormêntarea s'a făcutŭ Marţĭ la 3 Ianuarie în asistenţa unui numerosŭ publicŭ românŭ din locŭ şi din jurŭ, care a ţinutŭ, ca cu acéstă ocasiune tristă sĕ-şĭ manifeste sentimentele de condolenţă faţă de familia şi durerea pentru tînĕrulŭ martirŭ alŭ sântei cause române. — Dumnedeu sĕ-lŭ odihnéscă în pace!

Abrudŭ, 12 (24) Ianuarie 1895.

Literatură.

In tipo-litografia naţională Ralianŭ şi Ignatŭ Samitca din Craiova a apărutŭ: **Carte de cetire pentru scólele comerciale şi profesionale**, de *Romulus Ionaşcu*. profesorŭ la scóla comercială din Iaşĭ. Ediţia I. formatŭ mare de 257 pag. Preţulŭ lei 3.25. Lipsa totală a unei cărţĭ de cetire pentru scólele comerciale, lucrată conformŭ noului programŭ alŭ ministerului românŭ de agricultură, industriă, comerciu şi domenii, l'a îndemnatŭ pe autorulŭ sĕ publice acestŭ manualŭ, care conţine 119 bucăţĭ de cetire bine alese şi fórte potrivite scopului. Scóla comercială prepară pe omulŭ de afacerĭ, pe când liceulŭ prepară pe omulŭ de litere şi de sciinţe. De acéstă deosebire a ţinutŭ fórte bine sémă autorulŭ în alegerea pieselorŭ de cetire, carĭ suntŭ luate mai multŭ din sfera comerciului şi industriei.

*

In tipografia română a diecesei Aradului a apărutŭ: **Compendiu de geografiă universală**, elaboratŭ în usulŭ preparandiilorŭ şi a scólelorŭ medie, cu 20 figurĭ originalĭ intercalate în textŭ, de *Teodorŭ Ceontea*, profesorŭ preparandialŭ. *Ediţiunea a treia*. Aradŭ, 1895. — Pe lângă schimbările etnografice şi politico-administrative, ce s'au făcutŭ în ceştĭ 10 anĭ din urmă, ediţiunea de faţă se deosebesce de celelalte atâtŭ în formă câtŭ şi în materiă, prin mai multe îndreptărĭ şi îmbunĕtăţirĭ, carĭ ridică valórea acestui voluminosŭ opŭ. Preţulŭ unui esemplarŭ 1 fl. 50 cr.

*

A apărutŭ Nr. 1 din anulŭ alŭ doilea alŭ escelentei reviste ilustrate pentru familiă „Vatra", cu următorulŭ sumarŭ: Hanulŭ ciorilorŭ, de Ionŭ Slavicĭ; Vióra, Naiulŭ, Cobza, Ţimbala, de T. D. Speranţia; O familiă domnéscă în Exiliu, de Nicolai Iorga; Dr. Victorŭ Mihalyi de Apşa, de Aurelŭ; Vorba ăluia, de C. Coşbucŭ; Prăvălia Pisicei, după Balzac; Tipurĭ din Capitală, de Spiru S. Hasnaşŭ; Din viéţa lui T. Vladimirescu, de I. Frăţilă; Rogof (schiţă), de St. Basarabénu; Dărĭ de sémă: Poesii de Arturŭ Stavrĭ. Poesii de Gh. din Moldova, Glume şi poveştĭ de Stăncescu, de Nicolai Iorga; Felŭ de felŭ, de * * *. Ilustraţiile: La mulţĭ anĭ; Diminéţa în atriu; Dr. Victorŭ Mihalyi de Apşa; O creştină în catacombe; Ucide-mĕ întâiu pe mine; La curtea regelui din Palmira; Luptă pentru unŭ gologanŭ; Dece la sută câştigŭ.

Sciri telegrafice.

Budapesta, 25 Ianuarie. Partida independentă hotărî a aduce în discusiune unŭ proiectŭ. în urma căruia *se se caseze § 25 din legea militară.*

Bruxella, 25 Ianuarie. Faimele despre *abdicerea regelui*, suntŭ privite aci ca glume rele.

Atena, 25 Ianuarie. Noulŭ ministeriu s'a constituitŭ. Ministru-preşedinte este *Delyanis*.

DIVERSE.

Unde şi cum tĕrguescŭ împĕraţĭ şi regĭ? Despre acésta diarulŭ berlinesŭ „Berliner Confectionär" ne spune următórele amĕnunte: Arare-orĭ se aude, ca principĭ şi principese sĕ visiteze în persónă prăvălii, pentru de-a têrgui una-alta. Nu se scie, ca împĕratulŭ Wilhelm sĕ fi cercetatŭ vre-o prăvăliă de când s'a suitŭ pe tronŭ. Impĕrătésa de regulă înainte de Crăciunŭ visitéză câte o prăvăliă de giuvaericale. Impĕratul Wilhelm I înainte de Crăciunŭ de regulă se îndatina a visita manufactura de porcelanŭ a lui Nevir, dér în órele de diminéţă. Impĕratulŭ Fridericŭ şi soţia lui înainte de-a fi încoronaţĭ, adese-orĭ visitau prăvălii, mai alesŭ magazine de industriă artificială. Impĕratulŭ Austriei păşesce arare-orĭ în prăvălii, din contră împĕrătésa află plăcere, mai alesŭ în călĕtorii, de-a têrgui în persónă lucrurile, de carĭ are lipsă. In Petersburgŭ se amintesce, ca lucru ne mai pomenitŭ, că Ţarulŭ de acum înainte cu câte-va dile a întratŭ cu soţia lui într'o prăvăliă pentru de a-şĭ têrgui mănuşĭ. Regina Angliei nicĭodată nu intră în prăvălii, ci lasă sĕ i-se ducă obiectele la palatŭ, asemenea şi princesa de Wales. Insĕ prinţulŭ de Wales se póte adese-orĭ vede prin prăvăliile din Londra, şi mai adese la croitorii sĕi.

Crescerea unui mare oraşŭ. Celŭ mai mare oraşŭ din America Nordică, New-York-ulŭ va avé în curêndŭ o estindere aşa de mare, încâtŭ va întrece chiar şi capitala Londra. Cu prilegiulu alegerilorŭ din Noemvre, locuitorii din New-York au fostŭ întrebaţĭ, că dorescŭ ei sĕ fiă oraşulŭ mai mare. Majoritatea a hotărîtŭ, sĕ se unifice oraşele New-York, Brokly şi alte oraşe mai micĭ, aşa încâtŭ celŭ dintâiu va avé o estindere de 360 mile pătrate. S'a mai hotărîtŭ, în legătură cu acésta, ca pe sub oraşulŭ de estindere uriaşă sĕ se instaleze o o liniă ferată subterană.

Patŭ cu musică. Unŭ maşinistŭ din Bombay a inventatŭ unŭ patŭ fórte curiosŭ, pe care ar fi aplecatŭ a-lŭ vinde pentru preţulŭ de 8400 fl. în banĭ de ai noştri. Patulŭ are o musică, aşa că îndată ce omulŭ se culcă, séu se aşedă pe patŭ, musica începe sĕ cânte. In pĕrete se află unŭ năsturelŭ, pe care décă omulŭ îlŭ apasă puţinŭ, musica încétă. Patulŭ mai are şi unŭ mecanismu deşteptătorŭ, care la ora dorită face sĕ se audă unu puternicŭ marşŭ turcescŭ, care şi pe celŭ mai somnurosŭ omŭ îlŭ deşteptă din somnŭ.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilu: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Ianuaire 1895.

Renta ung. de aurŭ 4%	124.30
Renta de coróne ung. 4%	99.—
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½%	128 25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	103.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonurĭ rurale ungare	98.25
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.—
Imprum. ung. cu premii	158 50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	144.—
Renta de hârtie austr.	100.80
Renta de argint austr.	100.80
Renta de aur austr.	126.—
Losurĭ din 1860	157.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	1058.—
Acții de-le Băncei austr. de credit.	413.60
Acții de-ale Băncei ung de credit.	504.—
Napoleondorĭ	9.86½
Mărcĭ imp. ger.	60.80
London (lire sterlinge).	124.25
Rente de coróne austr.	101 25

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 25 Ianuarie 1895.

Banenote rom.	Cump.	9.78	Vênd.	9.82
Argint român.	Cump.	9.75	Vênd.	9.80
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.82	Vênd.	9.86
Galbenĭ	Cump.	5.85	Vênd.	5.90
Ruble rusescĭ	Cump.	132.50	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75
Lire turcescĭ	Cump.	11.15	Vênd.	—.—

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu și în tutungeria I. Gross.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1894.

Budapesta—Aradŭ—Teiușŭ

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón	Trenŭ de persón	Trenŭ accel.	Trenŭ de persón				Trenŭ de persón	Trenŭ accel.	Trenŭ de persón	Trenŭ de persón	Trenŭ mixtŭ
		10.—	8 05	2.15	pl.	Viena	sos.	6.02	7.20	3.—		
		8.05	1.55	10.—		Budapesta		7.35	1.20	6.30		
3.10	4.24	11.10	4.—	1.37		Solnocŭ		4.31	11.22	3.—	9.30	11.35
9.10	8.42	3 55	6.05	6.10	sos.	Aradŭ	pl.	11.30	8.20	9.45	5.18	3.56
2.30	7.25	4.30	7.05	6.30	pl.		sos.	11.—	8.10	8.55		7.—
2.44	7.42	4.42		6.40		Glogovațŭ		10.48		8.44		6.47
3.15	8.20	5.03		7.07		Gyorok		10.25		8.20		6.18
3.32	8.39	5.14		7.18		Paulișŭ		10.11		8.08		6.02
3.58	8.58	5.32	7.50	7.35		Radna Lipova		9.58	7.29	7.56		5.47
4.30		5.50		7.58		Conopŭ		9.25		7.24		5.09
4.50		6.12		8.14		Berzava		9.09		7.07		4.50
5.40		7.—	8.51	8.56		Soborșinŭ		8.21	6.33	6.26		4.—
		7.28	9.10	9.24		Zam		7.45	6.07	5.40		
		7.54		9 50		Gurasada		7.18		5.19		
		8.10	9.34	10.06		Ilia		7.08	5.44	5.08		
		8.28		10.24		Branicĭca		6.44		4.42		
	4.47	8.54	10.—	10.50		Deva		6.02	5.17	4.10	11.32	
	5.04	9.08	10.11	11.04		Simeria (Piski)		6.05	5.05	3.59	11.16	
	6.10	10.06	10.37	11.43		Orĕștie		5.09	4.40	3.18	10.37	
	6.39	10.29		12.06		Jibotŭ		4.14		2.56	9.03	
	7.11	10,53		12.30		Vințul de-jos		4.22		2.32	9.12	
	7.28	11.07	11.01	12.44		Alba-Iulia		4.04	3.59	2.14	8.53	
	8.13	11.54	11.10	1.02	sos.	Teiușŭ	pl.	3.19	3.35	1.35	8.11	8.55

Budapesta, gara de vest—Rușava—Vêrcerova

Orient. Expres	Trenŭ de persón	Trenŭ accel.	Trenŭ de persón	Trenŭ accel.				Trenŭ de persón	Trenŭ de persón	Orient. Expres	Trenŭ accel.	Trenŭ de persón
8.36 Vinerĭ	11.—	9.—	9.15	4.—	pl.	Viena	sos.	5.50		7.02	7.05	6.45
1.30	8.30	2.25	7.—	10.—	pl.	Budapesta	sos.	6.30	10.20	2.10	1.25	8.02
Circul. numai	10.30	3-41	9.21	11.15	sos.	Czegléd	pl.	4.19	8.21		12.11	6.01
Sâmb.	10.40	3.46	9.03	11.21	pl.		sos.	4.04	8.13		12.06	6.—
4.43	1.47	5.49	12.52	1.20	sos.	Seghedinŭ	pl.	12.53	5.10	10.50	10.01	2.31
4.49	2.12	5.55	1.30		pl.		sos.	12.26		10.45	9.53	2.11
6.03	5.05	7.54	4.59		sos.	Timișóra	pl.	9.20		8.55	7.50	11.— Trenŭ mixtŭ
6.47	6.15	8.02	5.52		pl.		sos.	8.28	7.13	8.49	7.42	3.30
	7.26	8.49	6.57			Topolovețŭ		7.25	5.53	Circulédă numai Lunia	6.56	1.58
	8.21	9.23	7.42			Lugoșŭ		6.48	5.10		6.28	12.58
	9.33	10.25	9.10			Caransebeșŭ		3.39	4.05		5.39	11.01
		11.15	10.02			Teregova		4.35			4.40	8.07
			11.37			Mehadia		3.15				5.34
11.05		12.28	11.47			Băile-Herculane		3.02		4.35	3.23	5.12
		12.39	11.59			Topleţŭ		2.46			3.08	4.46
11.31		12.56	12.16		sos.	Rușava	pl.	2.21		4.05	2.51	4.10
11.37		1.11	12.31		pl.		sos.	1.09		3.49	2.19	
11.45		1.20	12.40			Vêrcerova		1.—		3.40	2.10	
10.55		1.40				Bucurescĭ		11.25		7.10 Dumin.	5.50	

Brașovŭ—Chezdi-Oșorheiu

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón				trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón	trenŭ mixtŭ
4.50	8.50	3.10	pl.	Brașovŭ	sos.	8.19	1.50	7.20
5.36	9.33	3.43		Prejmerŭ		7.41	1.20	6.42
6.49	10.46	4.35		Sepsi S. Georg.		6.35	12.29	5.36
8.33	12.40	5.55		Covasna		4.55	11.13	3.51
9.19	1.26	6.32	sos.	C.-Oșorheiu	pl.	4.—	10.30	2.45

Simeria (Piski)—Petroșenĭ—Lupenĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón	trenŭ mixtŭ
	6.10	11.28	4.20	pl.	Simeria	sos.	10.33	3.24	8.47	
	7.31	12.48	6.03		Hațegŭ		9.05	2.03	7.34	
	9.55	3.40	9.05	sos.	Petroșenĭ	pl.	6.10	11.25	5.25	
5.15	10.15	4.05		pl.		sos.		9.48	4.54	8.38
6.20	11.27	5.10			Vulcanŭ			8.57	3.56	7.47
6.40	11.50	5.30		sos.	Lupenĭ	pl.		8.25	3.21	7.15

Nota: Orele însemnate în stânga stațiunilorŭ suntŭ a se ceti de susŭ în josŭ, cele însemnate îndrĕpta de josŭ în susŭ. Numerii în cuadrațĭ cu linii mai negrii însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașovŭ.